

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2017

SESIONI I

VARIANTI A

E premte, 23 qershor 2017

Ora 10.00

Lënda: FIZIKË BËRTHAMË

ZGJIDHJE

1. Përgjigjet për pyetjet 1-10.

Pyetja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Alternativa e saktë varianti A	D	B	C	D	D	C	A	C	A	D
Alternativa e saktë varianti B	C	A	C	A	D	D	B	C	D	D

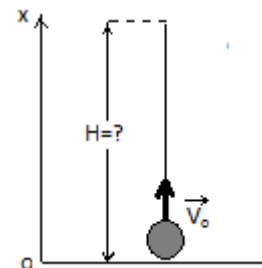
2. Një mënyrë zgjidhje për pyetjet 10-20

Pyetja 11

a) Zgjedhim boshtin ox sipas drejtimit të lëvizjes së trupit, duke marrë si origjinë pikën ku trupi hidhet vertikalisht lart. Mqs lëvizja e trupit bëhet nën veprimin e forcës së rëndesës, atëhere nxitimi i lëvizjes është

$$g = -10 \text{ m/s}^2.$$

Gjatë zgjidhjes nxitimi meret negativ për shkak të boshtit të zgjedhur.

Nga formula $v - v_0 = -gt$ dhe mqs në pikën më të lartë $v=0$ marim shprehjen
 $-v_0 = -gt$ dhe $t = \frac{v_0}{g}$ $t = 2s$

1 pikë

b) Nga formula $v^2 - v_0^2 = -2gH$ dhe mqs në pikën më të lartë $v=0$ marim shprehjen
 $-v_0^2 = -2gH$ dhe $H = \frac{v_0^2}{2g}$ $H = 20m$

1 pikë

c) Nga formula $v - v_0 = -gt$ $v = v_0 - gt$ $v = 10m/s$
 $h = v_0 t + \frac{-gt^2}{2}$ $h = 15m$ Mënyrë tjetër $v^2 - v_0^2 = -2gh$ ku $v = 10m/s$ dhe
 $v_0 = 20m/s$

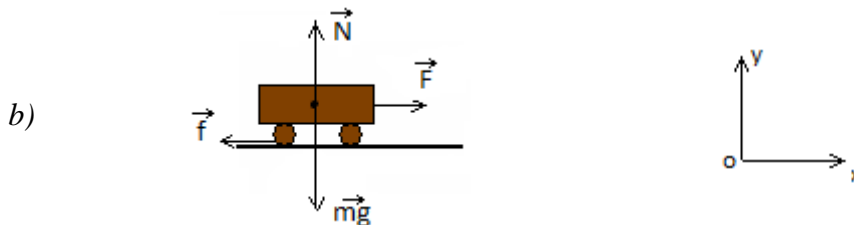
2 pikë

Pyetja 12

a) Për të gjetur nxitimin shfrytëzojmë të dhënat. Nga formula $v_2^2 - v_1^2 = 2as$

$$a = \frac{v_2^2 - v_1^2}{2s} \quad a = 3m/s^2$$

1 pikë

Vizatojmë forcat si në figurë. Shkruajmë ligjin e dytë të Njutonit dhe e zbatojmë atë.

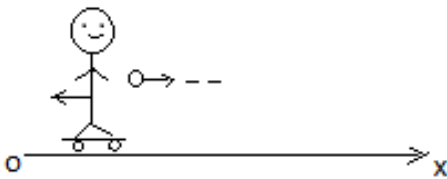
$\vec{N} + \vec{G} + \vec{f} + \vec{F} = m\vec{a}$ I projektojmë forcat sipas ox dhe oy .

$oy: N - mg = 0$ $ox: F - f = ma$ ku $f = \mu mg$ (1) $F = f + ma$ $F = \mu mg + ma$

$F = m(\mu g + a)$ $F = 160N$

2 pikë

Pyetja 13

Zgjedhim boshtin ox me drejtim dhe kah sipas drejtimit dhe kahut të shpejtësisë së hedhjes së topit.

Zbatohet ligji i ruajtjes së impulsit për sistemin nxënës – top. Para hedhjes së topit sistemi nxënës – top ishte në prehje, pra impulsi i sistemit është zero. Pas hedhjes së topit të dy trupat lëvizin, kështu që impulsi i sistemit pas bashkëveprimit do të jetë përsëri zero.

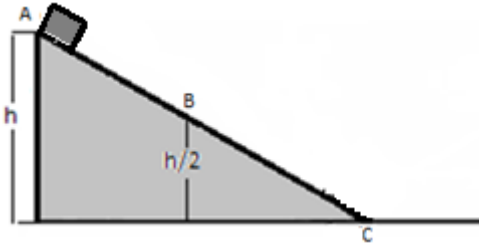
Sipas ligjit duhet që $m_t v_t + m_{nx} v_{nx} = 0$. Prej nga marim $m_t v_t = -m_{nx} v_{nx}$ $v_{nx} = -\frac{m_t}{m_{nx}} v_t$

$v_{nx} = -0.05m/s$. Shënja minus tregon se nxënësi lëviz në kah të kundërt me lëvizjen e topit.

2 pikë

Pyetja 14

Shënojmë pikat A, B dhe C si në figurë.

a) Zbatohet ligji i shndërimit dhe ruajtjes së energjisë mekanike, kur trupi kalon nga pika

$$A \text{ në pikën } B. E_A = E_B \text{ ose } mgh = \frac{mv_B^2}{2} + \frac{mgh}{2} \quad mgh - \frac{mgh}{2} = \frac{mv_B^2}{2}$$

Mbas transformimesh marim shprehjen $v_B^2 = gh$ dhe $h = \frac{v_B^2}{g}$ $h = 1.6m$ **2 pikë**

b) Për të gjetur shpejtësinë në çastin kur trupi arin në fundin e rrafshit të pjerët, zbatohet

$$\text{ligji i shndërimit dhe ruajtjes së energjisë mekanike } E_A = E_C \quad mgh = \frac{mv_C^2}{2}$$

$$v_C = \sqrt{2gh} \quad v_A = 4\sqrt{2} m/s$$

1 pikë

Pyetja 15

a) Mqs procesi është izobarik, atëherë rritja e vëllimit dhe temperaturës janë në përpjestim

$$\text{të drejtë. } \frac{V_1}{V_2} = \frac{T_1}{T_2} \quad \text{Pra } T_2 = 2T_1 \quad T_1 = 300K \quad T_2 = 600K.$$

Shkruajmë formulën që shpreh ligjin e bashkuar të gazeve $p\Delta v = \nu R\Delta T$. Mqs $A = p\Delta v$

$$\text{marim shprehjen tjetër për punën. } A = \nu R\Delta T \quad A = 4986J$$

2 pikë

b) Zbatohet parimi i parë i termodinamikës $Q = \Delta U + A$ $\Delta U = \frac{5}{2}\nu R\Delta T$ $\Delta U = \frac{5}{2}A$

$$\Delta U = 12465J \quad Q = \frac{7}{2}A \quad Q = 17451J$$

2 pikë

Pyetja 16

$$C = \epsilon \epsilon_0 \frac{S}{d} \quad \epsilon = 1 \text{ (midis pllakave ka ajër)} \quad C = 8.85 \cdot 10^{-12} \frac{2 \cdot 10^{-2} \cdot 5 \cdot 10^{-2}}{2 \cdot 10^{-3}}$$

$$C = 44.25 \cdot 10^{-13} F$$

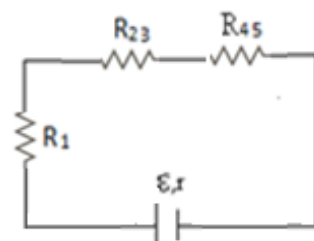
$$\text{Nga } E = \frac{U}{d} \text{ rrjedh që } U = Ed \quad U = 30V$$

$$q = CU \quad q = 132.75 \cdot 10^{-12} C$$

3 pikë

Pyetja 17

a) Ndërtojmë skemën ekuivalente dhe gjejmë rezistencën ekuivalente.

$R_{23} = 1\Omega$ pasi R_2 dhe R_3 janë të lidhura në paralel

$R_{45} = 1\Omega$ pasi R_4 dhe R_5 janë të lidhura në paralel

$$R_{ek} = R_1 + R_{23} + R_{45} \quad R_{ek} = 4\Omega.$$

Zbatojmë ligjin e Ohmit për qarkun e plotë. $I = \frac{\varepsilon}{R_{ek} + r} \quad I = 2A$ 2 pikë

b) Tensioni në skajet e rezistencës R_1 gjëndet me formulën $U_1 = I R_1 \quad U_1 = 4V$

Tensioni në skajet e rezistencës R_3 gjëndet me formulën $U_3 = I_3 R_3$ ku $I_3 = \frac{I}{2} = 1A \quad U_3 = 2V$ 2 pikë

Pyetja 18

Si rezultat i ndryshimit të fluksit magnetik, në bobinë, kemi lindjen e f.e.m, e cila krijon rrymën e induktuar.

$$\varepsilon_{in} = -N \frac{\Delta\phi}{\Delta t} \quad \text{ku } N=100 \text{ spira} \quad \varepsilon_{in} = -100 \frac{\phi_2 - \phi_1}{\Delta t} \quad \varepsilon_{in} = -100 \frac{5(B_2 - B_1)}{\Delta t} \quad \varepsilon_{in} = 6 \cdot 10^{-3} V$$

$$I_{in} = \frac{\varepsilon_{in}}{R} \quad I_{in} = 3 \cdot 10^{-3} A$$
2 pikë

Pyetja 19

a) Nga të dhënat e grafikut gjejmë amplitudën $A=0.3m$. Perioda përcaktohet po nga të dhënat e grafikut. Ajo është koha që i duhet lavjerësit për të kryer një lëkundje të plotë. Nga të dhënat e grafikut $T = 2s$. 2 pikë

b) Për të njehsuar gjatësinë e lavjerësit nisemi nga formula: $T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$ nga ku

$$l = \frac{T^2 g}{4\pi^2} \quad l = 1m$$
1 pikë

Pyetja 20

Përcaktojmë shpejtësinë e elektronin. Nga formula e De Brojlit $\lambda = \frac{h}{mv}$

$$\text{përcaktojmë } v = \frac{h}{\lambda m} \quad v = \frac{1}{3} \cdot 10^7 m/s. \quad E_k = \frac{1}{2}mv^2 \quad E_k = 5 \cdot 10^{-18} J$$
2 pikë